

HOSTES VINGUEREN I A L'IES FLIX ELS ACOLLÍREM

Premi Federico Mayor Zaragoza

IES FLIX

C/ Salvador Espriu 1, 43750 FLIX

977 410 459

www.iesflix.cat

ÍNDIX

1. INTRODUCCIÓ	3
1.1. L'IES FLIX.....	3
1.1.1. <i>Contextualització de les bones pràctiques</i>	3
1.2. ELS PRIMERS NOUvinguts.....	4
1.3. L'AULA D'ACOLLIDA.....	5
2. HOSTES VINGUEREN I A L'IES FLIX ELS ACOLLÍREM	6
2.1. DUES DE LES NOSTRES BONES PRÀCTIQUES	6
2.2. LA CAMPANYA COMPANYY-TUTOR	6
2.3. EL TALLER DE CUINA ASSABORINT EL MÓN	8
3. CONCLUSIÓ	10

1. INTRODUCCIÓ

1.1. L'IES Flix

L'IES Flix és el resultat de la fusió de l'Institut de Batxillerat de Flix i de l'Escola Municipal de Formació Professional, l'any 1990. Els seus antecedents són més antics: l'Institut de Batxillerat és l'hereu del "Colegio Libre Adoptado Nuestra Señora del Remedio", fundat l'any 1963; mentre que l'Escola Municipal de Formació Professional té els orígens el 1947, amb la creació de "La Escuela de Aprendizajes de la Electroquímica de Flix".

Els ensenyaments que impartim són diversos: ESO, batxillerat (científic, tecnològic i humanístic-social), cicles formatius de grau mitjà (Instal·lacions i manteniment electromecànic, i de Comerç, rotatiu amb el de Gestió administrativa), cicles formatius de grau superior (Instal·lacions electrotècniques i Secretariat), curs de preparació de la prova d'accés al CF de grau superior (CPPA), i cursos ocupacionals (PQPI) per a aquells joves que no han obtingut el graduat en ESO.

El municipi de Flix, de poc més de 4.000 habitants, es caracteritza per estar situat en el meandre que forma el riu Ebre, que inspira el logotip l'Institut d'Educació Secundària.

L'àrea d'influència del centre educatiu abasta la Ribera nord: Flix, Ascó, Riba-roja d'Ebre, Vinebre, la Torre de l'Espanyol i la Palma d'Ebre.

Les poblacions de Vinebre, la Torre de l'Espanyol, Riba-roja d'Ebre i la Palma d'Ebre, eminentment agrícoles, en els últims anys han rebut immigració per a treballar els camps. Flix i Ascó són les més industrialitzades, i també han acollit ciutadans estrangers per treballar en la construcció, sobretot. Els fills d'aquests ara són alumnes nostres, alguns dels quals ja nascuts aquí.

Davant de l'arribada continuada al llarg del curs de nois i noies de diverses nacionalitats, el centre va plantejar-se a final dels anys noranta un seguit d'actuacions des de tres fronts (professorat, alumnat i pares i mares) per evitar conflictes de convivència, de vegades notícia en les poblacions de caire més urbà.

1.1.1. Contextualització de les bones pràctiques

La finalitat d'aquesta exposició és donar a conèixer dues pràctiques que considerem "bones" i que reconeixem com a fruit de l'esforç, tenint en compte la situació geogràfica en què ens trobem i els mínims recursos de què disposem respecte a poblacions més ben comunicades i amb més habitants.

Les actuacions presentades més endavant es contextualitzen en els objectius 01, 02, 09 i 10 de la Programació General d'Institut (PGI), presentada per la direcció que assumí el càrrec el curs 2005-06. Aquests objectius, que cada curs

es tenen més presents i dibuixen la línia bàsica d'actuació del nostre centre, són els següents:

- 01. Optimitzar l'assoliment de les competències bàsiques del màxim nombre d'alumnes
- 02. Facilitar la integració dels alumnes estrangers al centre
- 09. Fomentar la implicació de la comunitat educativa
- 10. Millorar la convivència en el centre escolar

El seu assoliment, en aquest trienni, ve suportat pel Pla d'Autonomia de Centre 2007-10, que els recull ja des del plantejament dels dos objectius estratègics (1. Millorar els resultats acadèmics i 2. Millorar la cohesió social), els concreta en les estratègies corresponents (1.1. Millora de l'assoliment de les competències bàsiques de totes les àrees; 2.4. Implicació de tots els membres de la comunitat educativa) i els desenvolupa en les actuacions determinades (1.1.1. Fixació de pautes de treball: presentació de treballs escrits a les matèries de català i castellà per als alumnes de 1r d'ESO, 1.1.3. Inclusió a les proves escrites trimestrals de ciències, socials i tecnologia de 3r d'ESO d'un apartat amb preguntes de lèxic i comprensió per a tots els alumnes; 2.4.2. Continuació de la figura del company-tutor per als alumnes nouvinguts, 2.4.3. Constitució de comissions d'alumnes, professors i pares per a afavorir la cohesió social).

1.2. Els primers nouvinguts

L'IES Flix rep alumnat estranger d'incorporació tardana des del curs 1996-97. Al nostre centre, la voluntat d'integrar aquest alumnat i de fer-los conèixer la nostra llengua al més aviat possible féu que de seguida ens poséssim a la feina i, dins les nostres possibilitats (els recursos per atendre'ls eren gairebé inexistents), ens en sortíssim amb cert èxit.

Els primers alumnes estrangers eren de nacionalitat marroquina (dos germans) que desconeixien totalment la nostra llengua; a més, no aportaven cap informe de procedència. Els primers contactes verbals es feren a través d'un oncle que tenia coneixements de castellà. En escolaritzar-los el primer dia d'arribada, des del Departament d'Orientació, a corre-cuita, s'improvisà una manera d'actuar que, ara, coincideix força amb l'actual protocol establert al Pla d'Acollida: informació al professorat, assignació d'un company tutor, seguiment per part del professorat implicat d'unes consignes ben marcades, preparació de material d'aprenentatge del català (tot i les dificultats donades per la inexistència de fons bibliogràfic i de material pedagògic per a aquests casos)...

A partir, doncs, del curs 1996-97 s'han anat incorporant nous alumnes estrangers: marroquins, anglesos, equatorians, colombians, filipins, romanesos, lituans, moldaus, xinesos... I aquest és el fet principal que ha enriquit tota la comunitat educativa (alumnat, professorat i famílies) i que ha permès que els objectius plantejats en la Programació General d'Institut (PGI) s'acompleixin de manera satisfactòria i, per tant, a més de continuïtat, tinguin una perspectiva d'ampliació en cursos posteriors.

1.3. L'aula d'acollida

L'aula d'acollida (AA) és el marc de referència de l'alumnat nouvingut. A l'IES Flix es creà el 2004-05, tot i que des de la primera arribada de nouvinguts es treballà amb un sistema molt semblant, aprofitant els propis recursos del centre. Es va adequar una aula a la planta baixa, en una situació estratègica perquè l'alumnat se situés prop de l'entrada del centre i de la resta d'aules, amb una disposició de les taules que afavorís el treball cooperatiu.

L'objectiu de l'AA és **l'acolliment**, en primer lloc, **emocional** de l'alumne estranger, que ha deixat el seu país per venir a viure en un poble amb pocs habitants, els quals parlen una llengua estranya. En aquest espai s'intenta, en segon lloc, que en el mínim temps possible l'estranger pugui "**entendre**" i "**fer-se entendre**" per relacionar-se amb la resta de companys i companyes.

La creació d'aquesta aula permet que l'alumnat nouvingut tingui un tutor (o una tutora) propi, que pot dedicar-li més atenció personal. El material i els recursos d'aprenentatge de la llengua contínuament s'amplia i es renova, així com el coneixement que tenim el professorat i altres alumnes de cultures diferents a la nostra. La coordinació entre aquest tutor (en el cas de l'IES Flix), la resta de tutors/es d'aula ordinària i la Coordinadora de Llengua i Cohesió Social (CLIC) facilita els punts d'actuació respecte cada alumne. A més, també comptem amb una Assessora LIC dels Serveis Educatius del Departament d'Educació, que ens aporta informació actualitzada, d'experiències d'altres centres, de bibliografia especialitzada, etc., la qual cosa facilita que puguem treballar més efectivament tant amb l'alumnat nouvingut (que s'hi ha d'integrar) com amb la resta d'alumnat (que l'ha d'acollir).

La importància de l'acollida d'alumnat nouvingut es veu com un fet habitual i necessari per part de la resta d'estudiants; tant és així, que el curs 2005-06 dues alumnes de batxillerat realitzaren un treball de recerca sobre aquest tema amb el títol "Un IES obert al món", que recull aquest procés des dels inicis fins als nostres dies, la qual cosa demostra la sensibilització aconseguida entre el nostre jovent.

2. HOSTES VINGUEREN I A L'IES FLIX ELS ACOLLÍREM

2.1. Dues de les nostres bones pràctiques

Per aconseguir la integració de l'alumnat nouvingut i de les seves famílies, la direcció del centre, juntament amb la CLIC i l'Assessora LIC dels Serveis Educatius, vam plantejar-nos una sèrie d'actuacions a dur a terme. D'aquestes, aquí en presentem dues, dirigides especialment cap a aquests dos grups de la comunitat educativa (alumnat i famílies): la campanya Company-Tutor i el taller de cuina Assaborint el món.

Aquestes activitats formen part de les nostres bones pràctiques, que es fonamenten en tres punts bàsics, articulats des de l'entorn més immediat fins al coneixement de la comarca de residència. Per tant, en primer lloc, cal aconseguir la integració a l'IES; en segon, a l'àmbit cultural; i, en tercer, a l'entorn físic. Essent conscients que qui dóna també rep, el plantejament inicial s'arrodoneix amb la participació directa de l'alumnat estranger i de les seves famílies, com si es tractés d'un joc de reciprocitat.

2.2. La campanya COMPANYY-TUTOR

Els tutors i les tutores de l'aula ordinària són el primer sector del professorat implicat en la tasca d'integració; són informats per part del tutor de l'AA i de la CLIC sobre la campanya Company-Tutor a inici de curs, ja que caldrà escollir un alumne/a del grup classe perquè sigui un punt de referència del nouvingut. Aquesta campanya, que es posà en marxa fa tres cursos, s'ha anat consolidant en el centre i se'n reconeix la seva utilitat.

Prova d'aquest resultat positiu, la tenim en les Jornades Culturals de l'IES Flix (2007-08) quan es van dur a terme dos tallers organitzats i dirigits per alumnes de l'AA, un d'escriptura (cal·ligrafia en alfabet àrab, ciríl·lic i xinès) i un altre de henna. L'objectiu primer, que s'aconseguí, fou que una sèrie de noies immigrants, especialment marroquines, davant companys i companyes d'altres grups-classe s'expressessin oralment i interactuessin d'igual a igual per donar a conèixer aspectes culturals dels seus països.

ACTIVITAT	DESCRIPCIÓ	IMPLICACIÓ	RECURSOS I METODOLOGIA	VALORACIÓ
CAMPANYA COMPANYY-TUTOR	Prenent com a exemple experiències en altres centres, el curs 2006-07 s'inicià la campanya Company-Tutor, que ha continuat en els cursos següents. L'objectiu pretès és que l'alumnat nouvingut tingui un/a company/a de referència en el grup classe i que aquest/a el "guiï" els primers dies al centre (instal·lacions, funcionament general, presentació del professorat, etc.) i que en sigui el punt de partida per conèixer i iniciar amistat amb altres companys/es.	CLIC, tutor/a AA, tutors/es aula ordinària, assessora LIC i alumnat voluntari	A inici de curs, en sessió de tutoria, s'informa de manera general tot l'alumnat d'aquesta campanya; dies després, es convoca els voluntaris/àries a una sessió formativa, en la qual s'insisteix en la funció d'aquesta figura, quins recursos utilitzar, i també alumnat que ja ha desenvolupat aquesta tasca n'explica l'experiència pròpia. En el moment de l'arribada, es busca el/la company/a tutor/a que pugui ser més afí al nouvingut i, després de conèixer-se, passats uns dies, l'acompanyant signa un compromís amb les tasques que ha de realitzar. Un cop acabat el període d'acompanyament (el tutor de l'AA i el tutor/a de l'aula ordinària reconeixen l'autonomia del nouvingut), es fa un canvi d'impressions entre els dos implicats i s'atorga un diploma de reconeixement al company tutor.	Els tutors/es reconeixen la utilitat d'aquesta tasca per a les relacions interpersonals del nouvingut. A més, el professorat, en general, detecta una millora en l'assoliment de competències bàsiques. Des de l'AA s'agraeix aquest ajut, ja que facilita la mobilitat del nouvingut dins les del centre i sempre hi ha algú pendent de l'horari individual de l'alumne/a. Aquesta bona pràctica fou presentada a l'exposició <i>Koexistenzstrategien im mehrsprachigen Katalonien (Les llengües a Catalunya: estratègies per a la convivència)</i> organitzada per l'Institut Ramon Llull, amb la col·laboració del Grup d'Estudi de Llengües Amenaçades (GELA), dins dels actes acadèmics realitzats amb motiu de la Fira del Llibre de Frankfurt 2007.

2.3. El taller de cuina ASSABORINT EL MÓN

Com que la comunitat educativa no es limita al professorat i a l'alumnat, el curs passat s'inicià (amb continuïtat per a aquest) una actuació directa amb i per a pares i mares: un taller de cuina internacional, "Assaborint el món". La presentació de plats de diverses cultures, l'explicació de les pròpies mares i la tertúlia posterior davant el menjar fan despertar la curiositat de les persones assistents, i que el tradicional boca orella sigui la millor publicitat per fer conèixer els nostres nous veïns, i perquè ells també ens coneguin.

Aquesta activitat, que es va publicitar a través de la ràdio local, de circulars a pares i mares de l'IES Flix i del CEIP Enric Grau Fonseré de Flix, d'invitació a l'Associació de Dones de Flix, es va poder realitzar gràcies a la col·laboració entre el nostre centre i el de primària (físicament, els edificis són davant per davant), les AMPAs respectives i l'Ajuntament de Flix.

Cal destacar l'interès de les mares (d'origen anglès, marroquí i colombià) a qui es va proposar aquest taller, en una conversa informal fora del centre. La resposta immediata va ser positiva, i ben carregada d'il·lusió. En principi, es van triar tres representants de tres països perquè cuinessin i presentessin un plat típic de la seva terra d'origen. El resultat va ser inimaginable: es van presentar un mínim de

tres plats per sessió; es van explicar costums semblants i divergents amb la terra d'acollida; es van donar a conèixer productes que, tot i ser al mercat, no són gaire utilitzats en la nostra cuina; les cuineres també van voler explicar com és el dia a dia al seu país, i ens oferiren una imatge una mica divergent a la presentada en els mitjans de comunicació de masses. Tots aquests aspectes afavoriren la xerrada posterior, amb canvi d'impressions i, com no, coneixença entre veïnes del poble. És per aquest motiu que el present curs 2008-09 ja s'ha posat en marxa la segona edició d'"Assaborint el món", amb la proposta de conèixer la cuina de Romania, d'Equador i d'Ucraïna.

ACTIVITAT	DESCRIPCIÓ	IMPLICACIÓ	RECURSOS I METODOLOGIA	VALORACIÓ
ASSABORINT EL MÓN	Tres mares estrangeres (anglesa, marroquina i colombiana) en tres tardes de dimecres consecutius presenten diferents plats de la cuina del seu país, els quals es poden tastar posteriorment. L'activitat és oberta a tothom (pares, mares, associacions de dones, altres particulars) de tots els pobles d'influència de l'IES Flix.	CLIC, Assessora LIC dels Serveis Educatius, direcció del centre, AMPA i mares estrangeres voluntàries	Les assistents disposen de les receptes escrites en català i en la llengua originària de les cuineres, sempre que és possible. Aquestes, a més d'explicar el procediment per realitzar els plats, donen una visió general del seu país d'origen i de la seva gastronomia, mostren productes de la seva terra i per quins els substitueixen en cas de no trobar-ne en els comerços d'aquesta zona. Les mares poden expressar-se en la llengua que els sigui més còmoda (català o castellà). L'hora del tast s'aprofita per iniciar tertúlia i despertar la curiositat de les assistents.	Tot i que l'assistència no és massiva, en el moment del tast es forma una tertúlia força interessant i que evidencia l'interès per conèixer altres cultures, amb el menjar com a punt de partida. És una manera de fer veure a pares i mares que els nous veïns desenvolupen una vida força similar a la nostra. En aquestes xerrades davant dels plats, les mateixes assistents i cuineres demanen repetir l'experiència, considerada molt interessant i positiva, tant per part del centre com de les assistents.

3. CONCLUSIÓ

Un dels aspectes que es treballen des de l'IES Flix de forma continuada és la conscienciació de tota la comunitat educativa que l'arribada d'immigrants és un fet positiu per a tothom. S'han presentat aquí dues de les actuacions més destacables, que no són les úniques, en aquest sentit.

Aquestes bones pràctiques s'han desenvolupat en el marc de la PGI (Programació General d'Institut) del trienni 2005-08; però tenen continuïtat en l'actual curs des del Pla d'Autonomia de Centre 2007-10 i la mateixa PGI (2008-11), tal com s'ha presentat en la introducció a aquesta exposició. Potser caldrà que ens esforcem perquè els recursos humans no defalleixin en els pròxims anys i, a més de donar continuïtat a aquestes activitats, se'n realitzin d'altres amb la participació de més nous i noves.

Cada curs hi ha més gent conscienciada de l'arribada d'immigrants i de la necessitat d'integrar-los a l'aula per evitar conflictes. La ignorància, de vegades, és el que ens fa rebutjar allò desconegut; així doncs, coneguem els nostres nous companys/es i donem-nos a conèixer nosaltres mateixos. Aquesta és la clau d'una bona convivència entre humans: coneixement i, per tant, respecte.

Aquest plantejament es trasllada a l'àmbit de les famílies. Pares i mares d'uns i d'altres comparteixen no solament uns espais comuns al municipi de residència, sinó un objectiu prou important: l'educació dels fills. Aquesta educació no es limita a coneixements empírics, sinó a valors humans, com ara el respecte, la tolerància, la solidaritat... L'educació no és feina única dels centres educatius; la família hi és decisiva i, com que ningú neix ensenyat, sempre hem d'aprendre uns dels altres, i en qualsevol moment. Tot i que és un tòpic, aprofitem la idea que els temes gastronòmics són força atractius per als catalans. És una simple excusa, la de la cuina, per fer moure gent a conèixer-se i a fer-se conèixer, la qual cosa porta al respecte mutu.

Som conscients que encara queda feina per fer, però valorem molt positivament la resposta donada per la comunitat educativa de Flix, que sempre ha rebut el suport d'altres institucions (Ajuntament de Flix, Pla Territorial de Ciutadania i Immigració del Consell Comarcal de la Ribera d'Ebre).

Donat que som un centre petit i que l'arribada de nous i noves és continuada, encara que no massiva, creiem que la tasca a dur a terme pot ser molt profitosa i eficaç, ja que la comunicació és més directa. Però el problema més immediat que hi ha a la nostra zona d'actuació és el transport públic, inexistent a hores d'ara i sense perspectiva de canviar.

El centre continuarà la seva línia d'actuació, aprofitant tots els recursos al seu abast, un dels quals molt important: el propi alumnat nou i nova i les seves famílies. Cada nou curs, s'observa una major implicació del professorat i més ganes de participar en un fet que, avui dia, en el llenguatge políticament correcte s'anomena "cohesió social" i que, ja en els inicis de la humanitat, sempre se n'ha dit "entendre's".